

РЕЦЕНЗИЯ НА МОНОГРАФИЮ «ОЦІНКА ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ
ПРОМИСЛОВИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ СИСТЕМ РЕГІОНУ»

В умовах процесів інтернаціоналізації, що відбуваються у світі, та інтеграції економічної системи України до європейського простору залишаються актуальними проблеми, які пов'язані із забезпеченням ефективного використання потенціалу вітчизняної індустрії. Становлення в Україні ринкових відносин і посилення євроінтеграційних і глобалізаційних процесів докорінно змінило територіальну організацію вітчизняного промислового комплексу, що сталося внаслідок ринкової переоцінки факторів вертикально-територіальної та організаційної дезінтеграції виробництва, перепрофілювання промислових підприємств з метою підвищення їх конкурентоспроможності, поляризації промислового розвитку регіонів і трансформації територіальних об'єднань у корпоративні структури типу кластерів, акціонерних товариств та ін.

З огляду на це сьогодні не викликає сумніву актуальність обраної теми з теоретичної та практичної точки зору. Монографія [Оцінка тенденцій розвитку промислових територіальних систем регіону / НАН України. Ін-т регіональних досліджень; Наук. ред. С.О. Ішук. — Львів, 2008. — 188 с.] відзначається послідовно логічною завершеністю: від теоретично-методологічного обґрунтування моніторингу діяльності промислових територіальних систем (через глибокий аналіз промислового виробництва у Західному регіоні України) до розробки моделей і методів прогнозування перспектив розвитку промислових територіальних систем, що готові до впровадження в областях Західного регіону України.

У монографії розглянуто теоретико-методологічні основи дослідження на регіональному рівні сукупності територіальних систем. Обґрунтовано інтеграційне трансформування організаційної структури української економіки у промислові територіальні системи (далі — ПТС), які спрямовані на посилення взаємодії її суб'єктів і на об'єднання ресурсів. Автори справедливо відзначають, що якраз із розвитком потужних промислових територіальних систем, якими переважно є господарські суб'єкти корпоративної власності (всі акціонерні товариства виробничого профілю), безпосередньо пов'язане становлення в Україні повноцінної ринкової економіки.

Оскільки промислова територіальна система, як і кожне підприємство, формується з метою отримання максимальних прибутків від своєї діяльності, особлива увага в монографії приділяється комплексному охопленню всіх складових ефективності промислових територіальних систем, потенціал яких розглянуто з позиції їх майнового й фінансового ста-

ну, як тісно взаємопов'язаних складових механізму функціонування кожної господарської системи.

У розділі 2 наведено результати дослідження одного із основних завдань, які постають перед органами місцевої влади — своєчасна адекватна оцінка основних тенденцій розвитку промислового комплексу регіону. Використання результатів такого оцінювання дозволить внести відповідні корективи у процеси регулювання діяльності промислових територіальних систем і прийняття управлінських рішень щодо формування стратегії їх розвитку. Заслуговує на увагу вибір об'єкту дослідження на територіальному рівні — сукупність промислових територіальних систем Західного регіону України та його областей: Волинської, Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Рівненської, Тернопільської та Чернівецької, що дозволило авторам в єдиному комплексі дати порівняльну характеристику й комплексне оцінювання промислового розвитку всього Західного регіону, провести інтегральну оцінку і зробити прогноз динаміки розвитку промислового виробництва в регіоні, здійснити комплексну оцінку ефективності використання місцевих природних ресурсів у промисловому комплексі.

Як показали проведені дослідження, закладені й закріплені за ряд років зміни у структурі промислового комплексу в названих областях Заходу України визначають їх подальші перспективи на тривалий період, а використання отриманих результатів дозволить внести відповідні корективи у процеси регулювання діяльності промислових територіальних систем і прийняття управлінських рішень щодо формування стратегії їх розвитку.

Окремо проаналізовано, на прикладі Волинської області, показники фінансового стану, ділової активності та рентабельності промислових територіальних систем. Результати розрахунку цих показників дали можливість авторам комплексно оцінити стан і рівень використання виробничо-фінансового потенціалу досліджуваних промислових систем Волинської області. Викликає інтерес метод диференціювання підприємств за відповідними класами, в основу якого покладено розподіл аналізованих ПТС на 4 класи за розрахунками 22 показників і аналізу їх значень, що характеризують фінансовий стан і рівень використання виробничо-фінансового потенціалу цих підприємств. За підсумками проведеної диференціації зроблено висновок про стан показників господарської та фінансової діяльності підприємств Волинської області.

На основі детального аналізу, оцінки сучасного стану та тенденцій розвитку промислових терито-

Рецензії, коментарі, відгуки

ріальних систем Волинської області визначено моделі інтегральної оцінки результатів їх фінансово-господарської діяльності, за допомогою яких з'являється можливість якісно покращити використання виробничо-фінансових ресурсів підприємств регіону і таким чином досягнути належної конкурентоспроможності промислового виробництва на внутрішньому й зовнішньому ринках, що, у свою чергу, необхідно для забезпечення повноцінної інтеграції України до європейського і світового економічного простору.

Одержані результати дозволили дослідникам визначити моделі прогнозування основних фінансових показників, що забезпечують зростання прибутковості та конкурентоспроможності промислових підприємств Волинської області, і розрахувати перспективи їх розвитку до 2012 року.

Поряд з безумовним успіхом авторів монографії, які завершили свою роботу конкретними кінцевими результатами по Волинській області, треба відмітити, що слід було б показати для порівняння розрахунки також для декількох інших (2–3) областей Західного регіону України. Можливо відсутність порівняльних даних не дали можливості авторам завершити роботу необхідними висновками.

Не зважаючи а це, монографія – оригінальне, системне й комплексне дослідження актуальної регіональної проблеми, яку зроблено спробу висвітлити в теоретико-методологічному та науково-методичному аспектах, а також довести її значущість апробацією результатів дослідження у практичній діяльності підприємств промислової територіальної системи Західного регіону України.

Монографія буде корисною для широкого кола спеціалістів, промисловців, представників місцевих органів влади і самоврядування, практичним працівникам підприємств, економістам-дослідникам (науковцям), а також для використання в учбовому процесі.

В.М. Василенко,

*д-р екон. наук,
заступник директора з наукової роботи*

В.М. Савенко,

*канд. екон. наук,
старший науковий співробітник*

*Інститут економіко-правових досліджень
НАН України, м. Донецьк*